

Mattilsynet

Felles postmottak, Postboks 383

2381 BRUMUNDDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Håvard Kristoffersen, 22003653

Tillatelse til oppsetting av grinder rundt salteplasser i Viken fylke i Hardangervidda nasjonalpark

Statsforvalteren gir tillatelse til oppsetting av grindanlegg rundt salteplasser i Hardangervidda nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 og gjelder de 20 salteplassene i Viken.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 4. mai 2021. Mattilsynet har søkt om tillatelse til oppsetting av grinder på 20 salteplasser i Viken fylke i Hardangervidda nasjonalpark.

Søknaden går ut på oppsetting av grindanlegg rundt salteplasser i nasjonalparken som har vært i bruk et eller flere år i perioden 2015-2020. Søknaden omfatter 23 salteplasser i Vestland, 20 i Viken og 2 i Vestfold og Telemark hvor det er planlagt å sette opp grindanlegg i 2021. Statsforvalteren i Vestland og i Vestfold og Telemark har gitt tillatelser til tiltaket for sine områder i vedtak datert henholdsvis 21. og 25. mai 2021.

Inngjerding av tidligere salteplasser er et viktig tiltak for å holde nede CWD (Chronic Wasting Disease –skrantesjuka) på Hardangervidda. Inngjerdingen utføres på samme måte som i Nordfjella, ved at det settes opp grindanlegg rundt hver salteplass. Grindanleggene bygges av prefabrikkerte metallgrinder som er 2 meter brede og 1,9 meter høye. Størrelsen på hvert grindanlegg vil variere med størrelsen på området som vurderes som påvirket av vegetasjonsslitasje og salt. I gjennomsnitt planlegger Mattilsynet å benytte 12 grinder i hvert anlegg. Grindene blir festet sammen med nylonstropper. Grindanleggene må forankres i bakken og barduneres. Det er planlagt minst en forankring pr. tre grinder og minst fire barduner pr. grindanlegg. Forankring og bardunering er nødvendig for å sikre at anleggene står stabilt. Innfesting i grunnen er beskrevet i søknaden. Formålet med grindanleggene er å hindre at hjortevilt får tilgang til området rundt salteplassene der det vil være salt i grunnen og samtidig er risiko for CWD-smitte. Oppsetting av grindanleggene er planlagt gjennomført i perioden 15. juni til 10. august 2021. Salteplassene som skal inngjerdas i 2021 er plassert sør for en linje fra Kleivshovd til Rauhellereen og videre til Dagfiskehytta, og vest for en linje fra Dagfiskehytta til Mårbu. Se figur nedenfor.

Plassering av grindanlegg.

Innflyging av grinder, annet utstyr og personell til grindanleggene i Viken er planlagt fra Tinnhøvegen som ligg i Vestland. Dette vil gi kortest transport i nasjonalparken. Mattilsynet ønsker å få tilvist en plass for mellomlagring av grinder og flybensin mens arbeidet med oppsetting av grinder foregår. De ønsker en lagringsplass i området Byen i enden av Tinnhøvegen og har fått tillatelse fra Statskog til dette, forutsatt godkjenning fra forvaltningsmyndigheten.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Hardangervidda nasjonalpark. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Hardangervidda nasjonalpark ble fastsatt ved kongelig resolusjon 1.6.1981. Formålet med Hardangervidda nasjonalpark er å verne en del av et særlig verdifullt høyfjellsområde på en slik måte at landskapet med planter, dyreliv, natur- og kulturminne og kulturmiljøet ellers blir bevart, samtidig som området skal kunne nyttiggjøres for landbruk, naturvennlig friluftsliv og naturopplevelse, jakt og fiske og undervisning og forskning.

Innenfor Hardangervidda nasjonalpark er det i utgangspunktet forbud mot oppføring av alle varige eller midlertidige innretninger eller anlegg, jf. § 4.1.1 i verneforskriften. I henhold til verneforskriften § 4.1.2 er det gitt åpning for at nødvendig oppsetting av samlekrve er tillatt uten søknad, men Statsforvalteren vurderer at de omsøkte inngjerdingene av salteplassene ikke ligger innenfor denne bestemmelsen. Søknaden vurderes derfor etter § 48 i naturmangfoldloven. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle. Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Oppsetting av grindanlegg rundt salteplasser innenfor Hardangervidda villreinområde vil være en viktig del av arbeidet med å nedkjempe skrantesjuke. Grindanleggene er forholdsvis små tiltak og vil være av midlertidig karakter, noe som gir begrenset påvirkning på landskapet og verneverdiene i nasjonalparken. Gjerdene som skal settes opp vil dekke mindre arealer spredt utover verneområdet, og vurderes til å ikke utgjøre noen stor barriere for dyr og fugler i nasjonalparken. Statsforvalteren har kunnskap om verneområdet fra forvaltningsplanen og Naturbase. Vi vurderer at kunnskapsgrunnlaget er oppfylt og at føre-var-prinsippet derfor tillegges liten vekt i saken.

Når det gjelder den samlede belastningen på området er den relativt stor. Nasjonalparken er i bruk av mange ulike brukergrupper og næringsaktører. Det er et utbredt nett av stier og skiløyper, hvor mange fører til betjente eller ubetjente turisthytter. Det er stølsgreider, steinbuer, private hytter, kjøresleper, fiskebuer og båtnaust innenfor verneområdet. Den største belastningen for verneområdet er menneskelig ferdsel, både organisert og uorganisert, samt motorferdsel. Helikoptertransporten som er nødvendig for transport av materiale og personell i forbindelse med tiltaket vil medføre den største forstyrrelsen for verneverdiene på Hardangervidda. Tilsynsutvalgene behandler søknaden om motorferdsel etter verneforskriften. Arbeidet med oppsetting av grindene og planlegging av motorferdselen vil bli utført av og i samråd med fagfolk som har god kunnskap om dyrelivet og villreinbestanden i området, og de enkelte lokalitetene får begrenset med forstyrrelser over korte tidsrom. Tiltaket vurderes derfor til å ikke øke den samlede belastningen i nasjonalparken.

Tiltak som vil kunne stoppe utbredelse av skrantesjuke på sikt vil være positivt for villreinen, og det er også positivt for hjorteviltbestandene at videre smitte av skrantesjuke hindres. Grindanleggenes eventuelle negative følger for verneverdiene vil være tidsavgrenset og midlertidige. Etter Statsforvalterens vurdering vil ikke tiltaket være i strid med verneforskriftens formål og ikke påvirke verneverdiene i nevneverdig grad.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til oppsetting av grindanlegg rundt salteplasser i Hardangervidda nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 og gjelder de 20 salteplassene i Viken.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Arbeidet kan utføres i perioden 15. juni til 10. august 2021.
- Grindanlegga kan bli stående så lenge det er nødvendig i forhold til smittesituasjonen rundt skrantesjuken. Etter endt tid, må alt utstyr som er brukt til grindanleggene tas ned og fraktes ut av nasjonalparken
- Oppsetting av grindanleggene og valg av salteplasser som skal inngjerdas skal være i tråd med Mattilsynet sin søknad datert 4. mai 2021.
- Mattilsynet er selv ansvarlige for at innhegningene fungerer slik de skal og at de ikke er en fare for dyrevelferden til beitedyr og dyrelivet for øvrig. Det skal utføres tilsyn med innhegningene – både i og utenfor beitesesongen.
- Alle grindanlegg må merkes med kontaklinformasjon til Mattilsynet.
- Motorferdsel må avklares med tilsynsutvalget i det respektive fylke det skal flyges og landes i.
- Dokumentasjon på utført tiltak skal sendes Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Håvard Kristoffersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland
Tilsynsutvalget for Viken
Villreinnemda for Hardangerviddaområdet
Viken fylkeskommune
Miljødirektoratet
Statens naturoppsyn v/ Lars Inge
Enerstvedt

Postboks 220 1702 SARPSBORG
PB 5672 Torgarden 7485 TRONDHEIM